

foreligger i den offentliggjorte Betænkning. Jeg gaar ud fra, at andre ærede Talere ville følge dette gode Eksempel.

Bjerre: Da jeg ingen Tvivl nærer om, at de Herrer, der have indbragt dette Forslag, have gjort det for Sagens Skyld, har jeg i og for sig ogsaa ringe Lust til at bebrejde dem dette Skridt; men paa den anden Side frygter jeg uægtelig noget for, at denne private Indbringelse hos ikke saa i dette Ting vil bevirke, at de blive mindre tilbøjelige til Indrømmelse, end de ellers vilde have været, og i det hele taget vanskeliggøre Sagens Gennemførelse. Det overses naturligvis ikke, at der i Fjor blev forhandlet om det samme Emne efter Regeringens Initiativ, og at det meste af det, der her er foreslaaet, er Ting, som vi endes om i et Fællesudvalg, og Folk, der kun se paa Lovforslaget og ikke bryde sig om det indre indbyrdes Forhold mellem Lovgivningsfaktorerne, ville vel sagtens sige, at det er i dette Tilfælde en ren Formalitet, hvem der kommer med Forslaget. Men de, der ere i Stand til at se ubildet paa Tingene, ville vistnok indrømme mig, at ved en Lov af saa overordentlig stor Vigtighed er det ogsaa af stor reel Betydning, om det vedblivende er Regeringen, der bestemmer Tidspunktet for Lovforslagets Forelæggelse og den Skikelse, i hvilken det skal træde frem. Jeg ser heller ikke, at der kunde have været tabt noget af Betydning ved at vente en Maanedes Tid endnu og se, om ikke Regeringen kom selv med Forslaget; thi det forekommer mig uigenkendeligt, hvad den højtærede Kirkeminister (Bardenfleth) bemærkede ved første Behandling i Folketinget af denne Sag, at skulde den fremmes paa det nuværende Grundlag, var den fremmet saa langt i Fjor, at der blev rigelig Tid, og skulde den fremmes paa et andet Grundlag, vilde det næppe alligevel ske i denne Samling. — Nu er jo imidlertid Forslaget kommet og tilmed med største Hast bragt gennem det andet Ting, og det gode er der jo uægtelig ved det, at vi nu have faaet endog overordentlig rigelig Tid til at behandle det i dette Ting, saa at vi ogsaa kunne, som der er talt om nu af den første ærede Taler, komme ind paa mere almindelige Overvejelser. Der var jo i Fjor et enkelt Medlem i alt Fald, der var meget misfornøjet med, at det var en Stump Lov og ikke en hel Skolelov. Andre vare, som det er sagt, mod det finansielle Grundlag; andre igen udtalte sig i al Almindelighed tvivlende om, hvorvidt vi fik noget for Pengene, en virkelig Skoleforbedring for de mange Penge, og det er jo saa naturligt, at alle saadanne

Tvivel komme frem; thi Forslaget var jo naturligvis ikke noget Ideal. Det forekommer ogsaa mig, at der ved det finansielle Grundlag er en lille Stavank i den Henseende, at det noget vel lidt ansporer Lærerne til fortiat Flid. Jeg gaar nemlig ud fra, at Lønningstillæget saa godt som aldrig vil blive dem nægtet, og saa vil der ganske vist komme mange Tilfælde, hvor Forfælleren i Løn langt fra svarer til Forfælleren i Arbejdet Værdi, mindre endnu der end i øvrigt i vor Embedsstand. Men en Forudsætning for at beholde Forflyttelsessystemet i Uighed med, hvad vi have f. Eks. for Præsterens Bedkommende, maatte jo være, at vi kunde faa en meget betydelig bedre Kaldelse. Da der nu ikke er nogen rimelig Udsigt dertil, antager jeg, at der ikke er noget at gøre ved den Sag, og at det ikke kan hjælpe at forandre noget ved det finansielle Grundlag. — Hvad derimod den Anke angaar, at vi faa lovlig lidt Skoleforbedring for de mange Penge, maa jeg jo ganske vist vedblivende ligesom i Fjor holde paa, at det er den største og bedste af alle Skoleforbedringer, at vi faa betydelig mindre Klasser. Men jeg maa paa den anden Side indrømme, at det vilde have været i højeste Grad ønskeligt, om vi ved denne Lov samtidig kunde være komne til en langt større Udvidelse af Skoletiden, af Skoledagenes Antal for de enkelte Børn, end vi have kunnet gøre det. Ulykken er jo, at for at komme til dette skulle vi enten af med mange flere Millioner end de 1½ Million, her er Tale om — aldeles affet fra, at Forældrene skulle undvære Børnene paa en Tid, hvor de have Brug for dem — eller ogsaa skulle vi ind paa det Fjorste Forslag med nederste Klasse under en Fogelærerinde, som man kan faa for en langt ringere Løn, i lejet Lokale og med begge Klasser af omtrent samme Størrelse som nu. Men det vilde efter min Mening ikke være nogen Gevinst; der kan være enkelte Lærere, der kunne besørge saadanne Klasser, men de fleste kunne aldeles uomtvistelig ikke, og jeg tror, at det er en af de største Ulykker, man kan gøre Børnet, at lade det sidde i Skolen og dorste hen, fordi det ikke kan blive beskæftiget; hellere maa det sidde en kortere Tid i Skolen og arbejde end sidde en længere Tid og drive. Denne Ordning er jo desuden i den Grad mod den almindelige Udvikling og mod de sagkyndiges Opfattelse, at der vist næppe heller i den Henseende bliver andet for end at blive ved det foreslaaede og saa i øvrigt at haabe paa, at Kommunerne af eget Initiativ ville sørge for, nu da de have en Opmuntring dertil i Statstilskuddet, at saa i